

lään voisiko tätä ryhmää pitää Bothnia-tyyppin karjalaisena alaryhmänä. Alaryhmän keskinäisiä suhteita voitaneen tarkentaa, kun kaikilla muillakin lähisuvuilla on tuloksia vähintään markkeritasolla Y67. Noin 25-50 sukupolven päässä löytyy läntisestä Suomesta useita "velilinjjoja" (sattumana joukossa on vaimoni veli ja hänen vaimonsa veli, molempien suvut satakuntalaisia).

Suomalainen 11* haaramme on ilmeisesti tullut Ruotsista tai Länsi-Norjasta maahamme lähes 2000 vuotta (noin 50-70 sukupolvea) sitten. Tuolloin haarautuneina ja viikinkiaikana eri suuntiin levinneinä meillä näyttää löytyvän runsaasti kaukaisia 11-velilinjjoja myös Islannissa, läntisessä Norjassa, Ruotsissa sekä Irlannin meren ympäriltä. Skandinaviaan 11 lienee syntynyt noin 4000-5000 vuotta sitten indoeurooppalaisten levitessä pohjoiseen. Tämä isälinja on suomettunut lähes 2000 vuotta, mihin kuului karjalaisuudesta ainakin 600 vuotta ja määttäytymistä noin 400 vuotta. Keskeiset perintötekijät ovat siten lähes täysin karjalaisen ympäristön tuotetta.

Myös äitilinjjoja voi tutkia

Sekä miesten että naisten puhdas äitilinja saadaan selville solussa tuman ulkopuolella olevan mitokondrion avulla, mikä periytyy vain äidiltä. Tätä tietoa ei ole kuitenkaan helppoa käyttää sukututkimuksessa, koska käsitettä "äitisuku" ei käytetä. Ennen 1700-lukua äidin sukunimikin merkittiin harvoin kirkonkirjoihin.

Yleislinjjoja on kuitenkin kartoitettu. Suomalaiset äitilinjjat eri puolilla maata ovat hyvin samanlaiset ja 70% niistä noudattaa "yleiseurooppalaista" jakutumaa. Omituista on, että "mammutinmetsästäjät" vastaavaa itäisempää vaikutetta on todettavissa vain noin 2% verran (naisten "M-klaani"). Ainoa merkittävä ja selväkin ero Länsi-Eurooppaan on suuri noin 27% saamelaisten osuus (naisten "U-klaani") esiäideistä. Kantasuomalaiset näyttävät ah-

kerasti hakeneen nättejä saamelaistytöjä vai moiksi pohjoisesta (tai Sisä-Suomen metsistä, missä lappalaisia asui vielä alle 500 vuotta sitten).

Haploryhmän merkitys on lähinnä vain "liputus"

Y-kromosomin mukana ei kulje juuri lainkaan perintötekijöitä, vaan varsinaiset DNA-perintötekijät siirtyvät jakautuvien autosomisten kromosomiparikkien mukana. Lapsi saa puolet näistä DNA-tekijöistään äidiltä ja puolet isältä, joten isälinjan varsinaisen perimän vaikutus laimenee noin tuhannesosaan 10 sukupolvessa ja miljoonasosaan 20 sukupolvessa. Silti isälinjan "liputus" säilyy lähes muuttumattomana, kuten nykyinen sukujen ja sukuseurojen määrittelykin useimmissa tapauksissa.

Kaukaisen esi-isän alkuperä on kuitenkin mielenkiintoinen tieto ja myöhään haarautuneet "lähisuvut" vieläkin enemmän. Sukulaisuuden ja ihmisen perimän määrittävät kuitenkin pääosin kymmenkunta edellistä esivanhempien sukupolvea, tasapuolisesti kaikista isä- ja äitihaaroista. Sattuma "ottaa käyttöön" valtavasta perintöaineuksesta vain pienen murtoosan. Erittäin merkittävä tekijä on lisäksi parin viime sukupolven kulttuuriympäristö, meillä se oli pitkään tukevasti Uusikirrko.

Jälkihuomautus: Omien tutkimustemme perusteella saimme selville vain oman Y-DNA rakenteemme ja omat keskinäiset suhteemme. Valtaosa muinaisesta yleisemmästä kehityksestä löytyy muista laajoista geneettisistä tutkimustiedoista. Oma tulosaineistomme teki mahdolliseksi nähdä sijoittumisemme tuohon yleiseen kehityskulkuun.

Martti T Määttänen / maattanen.m-r@kolumbus.fi / 050 4132940

(isä syntyi Vammeljärvellä, isoisä Haapalassa, hänen isänsä Hötsölässä)



Kustaa Marko Eero ja Mar Hermann Oskarin Juhani. Mar Hermann Riston valeskojen "äitilinjalla" Salo 1999

Vas. Maire Kärkäs, Eero M., Mirva Savolainen, Timo Kärkäs, Juhani M., Katarina- ja Hannu Savolainen, Ritarin tytöt ja Helvi Ritarin